

Regelbunden tillsyn i Hanemåla skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Nybro kommun under våren 2009 och besökt Hanemåla skola den 11 och 12 februari 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 20 augusti 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Hanemåla rektorsområde, dels den information som samlats in under besöket. I Hanemåla rektorsområde intervjuades rektorer, lärare, annan personal, elever och föräldrar. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Tabell 1: Antal elever på Hanemålaskolan

Skolan/skolorna	Antal elever
Förskoleklass	43
Grundskola	223

Källa: Skolans uppgifter 2009-02-11

Hanemålaskolan ligger i utkanten av Nybro tätort. Bebyggelsen består av villaområden, på senare år har även flerfamiljshus tillkommit. Elever kommer även med skolskjuts från den omgivande landsbygden.

Skolan är tvåparallellig, det finns två förskoleklasser. Skolan har sex arbetslag, ett i varje årskurs, och två i förskoleklasserna. De sex arbetslagen består av de pedagoger

som arbetar med eleverna i en årskurs. Skolbyggnaden har byggfel som medfört att man av arbetsmiljöskalet nu beslutat bygga en helt ny skola som beräknas stå färdig inom några år.

Förutom förskoleklass och grundskola finns inom skolan också grundsärskola med årskurserna 1–6 och träningsskola 1–10. Grundsärskolan och träningsskolan beskrivs i en särskild rapport.

I Hanemåla rektorsområde finns en områdeschef, tillika rektor, samt tre enhetsrektorer med ansvar för grundskola, grundsärskola med träningsskolan och förskolan.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

Kommentar och bedömning:

En sammanställning över resultaten på de nationella ämnesproven för årskurs 5 visar att Hanemålaskolans elever nått målen i högre utsträckning än genomsnittet i riket. Bilden är densamma även om man ser ytterligare tre år bakåt i tiden. Alla elever har genomfört proven. Skolan anger att 91 procent av eleverna i årskurs 5 når nivån godkänt i samtliga ämnen. Skolan baserar denna bedömning på de nationella ämnesproven i svenska, matematik och engelska. I övriga ämnen förekommer prov som lärarna konstruerat eller som finns i läromedlet. I kombination med en bedömning som lärarna gjort, bedöms eleverna ha nått angivna resultat.

Skolledningen uppger att kunskapsutvecklingen följs i alla ämnen men att denna kan förbättras. Skolan har hittills förlitat sig på så kallade stegblad för att följa kunskapsutvecklingen i främst matematik och svenska. Ett nytt system är under införande, vilket enligt inspektörernas bedömning sannolikt kan bidra till en mera systematisk kunskapsuppföljning i samtliga ämnen över tid. En sådan kan i sin tur medföra förbättrad måloppfyllelse.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Genomförda intervjuer och granskning av ett antal av individuella utvecklingsplaner från Hanemålaskolan visar att det i flertalet fall bara finns redovisning av elevernas kunskapsutveckling i några få av de ämnen de får undervisning i. Enligt intervjuerna pågår ett utvecklingsarbete för att skapa ett heltäckande bedömningsunderlag. Skolinspektionen bedömer att skolan måste säkerställa att individuella utvecklingsplaner upprättas i enlighet med författningen.

4 (12)

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av 4 kap. 2 § skollagen framgår att eleverna ska ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, sägs bland annat att

skolan ska sträva efter att varje elev successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. Vidare ska läraren utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan och se till att alla elever oavsett kön och social och kulturell bakgrund får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Läraren ska också svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen. Av Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, framgår att rektorn har ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

I intervjuerna på Hanemålaskolan har det framkommit att elevernas möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet varierar med vilka lärare de har. Det gäller i än högre grad deras inflytande över undervisning och arbetsformer. Det har inte framgått att arbetet bedrivs så att elevers ansvar och inflytande tydligt ökar med stigande ålder och mognad. Trots enstaka goda exempel på motsatsen är den dominerande bilden att elevens valmöjligheter i allt för hög grad inskränker sig till att välja i vilken ordning arbetsuppgifter ska genomföras eller att välja sysselsättning när de för alla gemensamma uppgifterna är avklarade.

Skolinspektionen bedömer att Hanemålaskolans arbete med att ge eleverna ett ökat inflytande över framför allt arbetssätt, planering och utvärdering av undervisningen behöver åtgärdas och utvecklas.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, 2.2 Kunskaper, framgår att alla som arbetar i skolan ska samarbeta för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska samverka med andra lärare för att nå utbildningsmålen. I 2.5 Övergång och samverkan, finns vidare riktlinjer för

lärare att utveckla samarbetet mellan förskoleklass, skola och fritidshem.

På Hanemålaskolan arbetar pedagogerna i arbetslag kring de två klasser som finns i varje åldersgrupp. Av intervjuerna framgår att det bara i begränsad omfattning förekommer samarbete inom och mellan dessa. Det gäller förskoleklasserna och årskurs 1, det gäller mellan pedagoger i samma årskurs och det gäller mellan Hanemålaskolans grundsärskola och grundskolan. En större samverkan skulle kunna innebära bättre möjligheter att anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar och behov, bättre utnyttjande av ämneskompetens hos enskilda lärare och bättre möjligheter att möta de bekymmer som det nu innebär att ersätta frånvarande lärare med vikarier, enligt eleverna något som regelmässigt förorsakar bristande arbetsro. Under inspektionens gång uppger rektorn att en omorganisation gjorts i en klass för att förebygga en del av de beskrivna problemen.

Inspektionen bedömer att skolan behöver vidta åtgärder för att öka samverkan inom skolan.

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt 2 b kap. 1 § skollagen ska utbildningen i förskoleklass stimulera varje barns utveckling och lärande. Den ska ligga till grund för fortsatt skolgång.

Av Hanemålaskolans kvalitetsredovisning för läsåret 2007/2008 framgår att förskoleklassernas satsning på läsinlärningsmålen bland annat givit till resultat att drygt 70 % av barnen på den ena avdelningen kunde läsa vid terminsslut. Som resultatförbättrande åtgärder läsåret 2008/2009 anges flera inköp av lässtimulerande material, införande av Bornholmsmodellen samt ytterligare internt arbete kring LUS, läsutvecklingsschemat. I intervjuer med personal framkom att man känner sig starkt styrd av centrala direktiv när det gäller kommunprov och resultat. Sammantaget indikerar detta en för stark betoning av lässtimulerande och matematikförberedande verksamhet. Vid verksamhetsbesöken framgick dock tydligt att det i vart fall på den ena avdelningen erbjuds en varierad verksamhet med rimlig avvägning mellan lek och lässtimulerande och matematikförberedande verksamhet.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver säkerställa att en rimlig balans finns mellan olika inslag i förskoleklassernas verksamhet.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av 5 kap. 1 § grundskoleförordningen framgår att rektorn ska se till att behovet utreds om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas. Genom intervjuer har framkommit att arbetet med särskilt stöd i Hanemåla rektorsområde i flera avseenden har stora förtjänster, till exempel genom att alla berörda är delaktiga i planeringen. De skriftliga åtgärdsprogram som i stort antal upprättas saknar dock ofta beskrivning av elevernas kompetens och de är otillräckligt kopplade till läroplans- och kursplanemålen.

8 (12)

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs för att utveckla åtgärdsprogrammen.

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

10 (12)

Motivering

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 3 § Förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan, förskolan eller fritidshemmet avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningarna ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. På Hanemålaskolan har det upprättats kvalitetsredovisningar för skolan, förskoleklassen och skolbarnsomsorgen som har många förtjänster när det gäller beskrivningen av verksamhetens förutsättningar och arbetet i verksamheten.

12 (12)

Redovisningen av kunskapsresultaten begränsas i huvudsak till svenska och matematik, dessutom omnämns resultaten på de nationella ämnesproven i engelska. I övriga ämnen saknas redovisning av resultat.

Skolinspektionen bedömer att kvalitetsredovisningarna behöver kompletteras med en mera omfattande resultatredovisning för att uppfylla de krav som ställs i förordningen.

2009-05-20 Lund

Roger Niklewski

Christina Ridderman Karlsson